

Sygn. akt I C 409/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2016 roku

Sąd Rejonowy w Głubczycach, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Daria Dusanowska

Protokolant: sekretarz sądowy Barbara Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2016 roku w Głubczycach

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. D. (1)**

przeciwko (...) **w N.**

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda T. D. (1) na rzecz pozwanej (...) w N. kwotę 2.417,00 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. przyznaje adwokat A. D., prowadzącej Kancelarię Adwokacką w O., od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w G. kwotę 2.952,00 zł (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote), w tym kwotę 552,00 zł (pięćset pięćdziesiąt dwa złote) podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu sądowym,

IV. nieuiszczone koszty sądowe ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt I C 409/15

UZASADNIENIE

Powód T. D. (1) wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej (...) w N. kwoty 50.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następującego po dniu doręczenia pozwu pozwanej do dnia zapłaty, zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania oraz przyznanie ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi powoda kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W uzasadnieniu wskazano, iż dochodzona pozwem kwota 50.000,00 zł stanowi odszkodowanie za wyrządzoną powodowi szkodę spowodowaną wydaniem przez Walne Zgromadzenie (...) w N. uchwały z 2008 roku w przedmiocie dokonania podziału (rozdysponowania lub sprzedaży na preferencyjnych warunkach) nieruchomości rolnych na rzecz osób wyłącznie pracujących w tej Spółdzielni w dacie podjęcia uchwały i z pominięciem dotychczasowych członków Spółdzielni, w tym powoda. Powód podniósł, iż po przejściu przez niego na emeryturę, Walne Zgromadzenie pozwanej Spółdzielni podjęło uchwałę w przedmiocie podziału nieruchomości rolnych należących do Spółdzielni na rzecz osób wyłącznie pracujących, pomijając przy tym i szkodząc osobom, które przeszły na emeryturę, w tym powoda. Zaznaczał przy tym, że zgodnie z zapisami w statucie (...) w N., wynagrodzenie za pracę członków spółdzielni następowało

w formie udziału w dochodzie podzielnym, odpowiednio do wkładu ich pracy, wskazując, że fundusz zasobowy powstawał min. z odpisów z podziału dochodu ogólnego, zatem poprzez świadczenie pracy przez powoda na rzecz pozwanej miał on realny wpływ na powiększanie funduszy i zasobów tej Spółdzielni, z których dokonała ona później (w latach osiemdziesiątych) wykupu nieruchomości rolnych od Państwowego Funduszu Ziemi, to jest nieruchomości, które w chwili obecnej z pominięciem emerytów zostały „rozdane” pomiędzy członków pracujących, co wyrządziło powodowi szkodę. Powód wskazywał również, że w dacie podjęcia rzeczony uchwały Walnego Zgromadzenia pozwanej Spółdzielni nie pozostawał jej członkiem, nie brał udziału w tym Walnym Zgromadzeniu i nie miał wiedzy o podjęciu uchwały w przedmiocie przydziału nieruchomości na rzecz członków pozwanej Spółdzielni, twierdząc, że o wydanej uchwale dowiedział się dopiero niedawno.

W odpowiedzi na pozew /karta 183-187 akt/ pozwana (...) w N. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu.

Strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia wskazując, iż zgodnie przepisami ustawy Prawo Spółdzielcze (art. 29 § 1), jak również regulacjami zawartymi w statucie pozwanej, roszczenie o zwrot udziału ulega przedawnieniu z upływem trzech, zatem roszczenie powoda o zapłatę kwoty 50.000,00 zł tytułem spłaty wpłat dokonanych na zasoby spółdzielni, na co powód wskazywał w ostatnim akapicie str. 1 pozwu o zapłatę z dnia 25 maja 2015 r., jest przedawnione. Podkreślała także, że Walne Zgromadzenie Członków (...)w N. na mocy Uchwały nr 1/7/7/2002 r. z dnia 02.04.2002 r. skreśliło powoda z listy członków pozwanej Spółdzielni, zatem uwzględniając, że ustanie członkostwa powoda w pozwanej Spółdzielni nastąpiło już w 2002 roku a sprawozdanie finansowe za 2002 r. zostało zatwierdzone przez pozwaną w drugim kwartale 2003 r., zgodnie z przepisami ustawy Prawo Spółdzielcze oraz zapisami Statutu pozwanej, po upływie sześciu miesięcy od zatwierdzenia przez pozwaną sprawozdania finansowego za 2002 r. zaczął biec dla powoda 3-letni termin przedawnienia roszczenia o wypłatę udziałów dodatkowych pochodzących z odpisów od dochodu ogólnego Spółdzielni, zauważając, że w zakresie w jakim akta KRS są jawne, powód miał możliwość powzięcia informacji o zatwierdzeniu sprawozdania za rok 2002 i o jego treści. Ponadto strona pozwana wskazywała, że przepisy art. 415 k.c. w zw. z art. 416 k.c., na których oparto powództwo, nie znajdują zastosowania w niniejszej sprawie, podkreślając, że pozwana nie dopuściła się zaniechania w wykonywaniu nałożonych na nią ustawą Prawo Spółdzielcze i jej Statutem obowiązków, a podjęta przez Walne Zgromadzenie Członków (...) w N. Uchwała nr 1/2/9/2008 r. z dnia 27.10.2008 r. jest zgodna z zawartymi w Statucie postanowieniami, które to są zgodne z ustawą Prawo Spółdzielcze. Strona pozwana z ostrożności procesowej, podniosła także zarzut przedawnienia roszczenia powoda opartego na odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej, zaprzeczając jakoby powód nie miał możliwości zapoznania się z podjętą Uchwałą i dowiedział się „niedawno” o jej podjęciu.

Postanowieniem z dnia 31 maja 2016 r. sygn. akt I C 409/15, na zarzut pozwanego Sąd Rejonowy w Głubczycach sygn. akt I C 409/15 dokonał sprawdzenia wartości przedmiotu sporu, ustalając wartość przedmiotu sporna kwotę 50.000,00 złotych.

W piśmie procesowym z dnia 29 czerwca 2016 r. powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko prezentowane w sprawie. Także na rozprawie z dnia 30 sierpnia 2016 r. strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) w N. jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym. Stanowi ona formę wspólnego – wielorodzinnego gospodarstwa rolnego. Spółdzielnia prowadzi działalność gospodarczą w interesie swoich członków, może prowadzić działalność społeczną i oświatowo – kulturalną na rzecz swoich członków i ich środowiska. Majątek Spółdzielni jest prywatną własnością jej członków. Spółdzielnia działa na podstawie ustawy Prawo Spółdzielcze, innych ustaw oraz swojego statutu.

Członkami Spółdzielni mogą być osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych. Członek wpłaca wpisowe, które nie podlega zwrotowi. Członkowie Spółdzielni mają prawo między innymi pracować w Spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez Zarząd stosownie do potrzeb Spółdzielni, uczestniczyć w podziale dochodu

Spółdzielni, korzystać z urządzeń, usług i świadczeń Spółdzielni na zasadach określonych w regulaminie Spółdzielni. Z kolei do obowiązków członków Spółdzielni należy między innymi: wniesienie wpisowego, wpłacenie zadeklarowanych udziałów, wykonywanie pracy w Spółdzielni lub świadczenie produkcji usług stosownie do potrzeb Spółdzielni, dbałość o majątek i pomnażanie dochodów spółdzielni, uczestniczenie w pokrywaniu strat Spółdzielni do wysokości zadeklarowanych udziałów, z uwzględnieniem kwot przeniesionych z funduszu zasobowego, pomnażanie dochodu Spółdzielni oraz uczestnictwo w realizacji jej zadań statutowych.

Każdy członek przystępujący do Spółdzielni winien zadeklarować i wpłacić przynajmniej jeden udział obowiązkowy. Zwrot udziału obowiązkowego następuje tylko w przypadku ustania członkostwa i likwidacji Spółdzielni.

Zdolny do pracy członek Spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w Spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez Zarząd stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej Spółdzielni, przy uwzględnieniu kwalifikacji zawodowych członków. Członkowie i ich domownicy pracujący w Spółdzielni są wynagradzani za pracę w formie udziału w dochodzie podzielnym, odpowiednio do wkładu ich pracy. Jednostką stanowiącą miernik oceny wkładu pracy osób jest dniówka obrachunkowa.

Spółdzielnia tworzy następujące zasadnicze fundusze własne: fundusz udziałowy (powstający z wpłat udziałów członkowskich, odpisów z podziału dochodu ogólnego), fundusz zasobowy (powstający z wpłat przez członków wpisowego, odpisów z podziału ogólnego, wartości majątkowych otrzymanych nieodpłatnie. Fundusz zasobowy może być przeznaczony na pokrycie strat na likwidacji środków trwałych oraz strat losowych i bilansowych), fundusz socjalny (tworzony z odpisów od dochodu ogólnego).

Dochód ogólny Spółdzielni stanowi różnicę pomiędzy przychodem uzyskanym w danym roku obrachunkowym z produkcji usług oraz zysków nadzwyczajnych, a sumą poniesionych kosztów na tę działalność, pomniejszoną o straty nadzwyczajne i należne podatki oraz powiększoną o różnicę wartości zapasów między stanem na koniec roku a stanem na początek roku. Spółdzielnia przeznacza co najmniej 3% dochodu ogólnego na fundusz zasobowy, jeżeli fundusz ten nie osiąga wysokości wniesionych udziałów obowiązkowych. Spółdzielnia może przeznaczyć część dochodu ogólnego na powiększenie udziałów członków lub zwiększenie funduszu socjalnego. Pozostała część dochodu ogólnego stanowi dochód podzielnym, który przeznacza się na opłatę pracy członków i domowników stosownie do wniesionego przez nich wkładu pracy z uwzględnieniem innych tytułów.

dowód: statut Spółdzielni uchwalony uchwałą nr V/10/1/99 karta 56-68, 199-212 akt,

statut Spółdzielni uchwalony uchwałą II/1/9/83 karta 69-84 akt,

statut Spółdzielni uchwalony uchwałą I/3/3/79 karta 86-95 akt,

poprawki do statutu typu II karta 96-98 akt,

statut Spółdzielni przyjęty w dniu 09 marca 1973 r. karta 99-117 akt,

statut Spółdzielni przyjęty w dniu 15 marca 1962 r. karta 118-131 akt,

Z wynagrodzeń wypłacanych członkom Spółdzielni i ich domownikom nie dokonywano jakikolwiek odpisów lub potrąceń na poczet funduszy Spółdzielni. Spółdzielnia początkowo po utworzeniu dzierżawiła grunty z Państwowego Funduszu Ziemi, które następnie zostały na preferencyjnych warunkach wykupione przez Spółdzielnię.

dowód: zeznania pozwanego S. P. karta 253-254 akt (02:58:09 nagrania),

zeznania świadka B. L. karta 251-252 akt (01:49:35 nagrania),

Zgodnie z § 60 pkt 5 statutu Spółdzielni uchwalonego uchwałą nr V/10/1/99 Walne Zgromadzenie Spółdzielni może podjąć uchwałę o sprzedaży członkom Spółdzielni części gruntów rolnych, stanowiących własność Spółdzielni.

W takim przypadku będą one stanowić wkład gruntowy danego członka wniesiony do Spółdzielni do wspólnego użytkowania, z którego tytułu członek ma prawo do renty gruntowej w wysokości obowiązującej w Spółdzielni.

dowód: statut Spółdzielni uchwalony uchwałą nr V/10/1/99 karta 56-68, 199-212 akt,

Powód T. D. (1) od 01 sierpnia 1972 r. do 20 grudnia 2001 r. pracował w (...) w N., na ostatnio zajmowanym stanowisku jako mechanik. Od 01.08.1972 r. do 31.03.1983 r. był członkiem spółdzielni, w okresie od 01.04.1983 r. do 31 (...). został wykluczony z członka spółdzielni, pozostając jej pracownikiem na umowę o pracę, a od 01.04.1984 r., ponownie pozostawał członkiem pozwanej spółdzielni.

Z dniem 21.12.2001 r. powód skorzystał z przejścia na świadczenie przedemerytalne. Uchwałą Nr 1/7/7/2002 Walnego Zgromadzenia Członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w N. z dnia 02.04.2002 r. T. D. (1) został skreślony z listy członków. Przedmiotowa uchwała nie została przez powoda zaskarżona.

dowód: świadectwo pracy karta 6 akt,

zaświadczenia (...) w N. z dnia 14.04.2016 r. karta 197 akt, uchwała nr 1/7/7/2002 r karta 198 akt,

zeznania pozwanego S. P. karta 253-254 akt (02:58:09 nagrania),

zeznania świadka B. L. karta 251-252 akt (01:49:35 nagrania),

W związku ze skreśleniem z listy członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) nie zwrócono wniesionego przez niego do Spółdzielni udziału, który za jego zgodą przekazany został jego żonie.

dowód: zeznania świadka B. L. karta 251-252 (01:49:35 nagrania),

zeznania pozwanego S. P. karta 253-254 akt (02:58:09 nagrania),

W dniu 27 października 2008 r. Walne Zgromadzenie Członków (...) w N. podjęło Uchwałę nr 1/2/9/2008 r w sprawie: sprzedaży członkom spółdzielni gruntów/ziemi/stanowiących jej własność. Zgodnie z zapisami uchwały, sprzedaży podlegało ogółem 300,89 ha użytków rolnych położonych na terenie N., K. i L., a będących własnością Spółdzielni. Na mocy w/w Uchwały prawo kupna tych gruntów przysługiwało tylko osobom będącym członkami Spółdzielni w dniu jej podejmowania, w tym emerytom i rencistom. Prawo do nabycia odpowiedniej ilości gruntów/ziemi zależne było proporcjonalnie od ilości ogółem przepracowanych w Spółdzielni lat pracy w (...) w N. według stanu na dzień 31.12.2007 roku, przy czym za każdy przepracowany rok przysługiwało członkowi prawo do nabycia 0,7676 ha gruntów fizycznych. Przy nabyciu ziemi członek otrzymywał ulgę/bonifikatę w wysokości 85% wartości kupowanej ziemi. Z chwilą przejścia prawa własności nabytego gruntu na członka, grunt ten stanowił przy tym wkład gruntowy tegoż członka. Ponadto nabyty od Spółdzielni grunt, stanowiący w niej wkład gruntowy i przez nią używany nie mógł być ze Spółdzielni wycofany przed upływem 5 lat od daty jego nabycia. W razie jednak odpłatnego przeniesienia prawa własności tego wkładu gruntowego na osobę trzecią, Spółdzielni przysługiwało prawo pierwokupu, po cenie / wartości wolnorynkowej.

dowód: uchwała nr 1/2/9/2008 r. Walnego Zgromadzenia Członków (...) w N. z dnia 27.10.2008 r. karta 194-197 akt,

lista obecnych i zawiadomionych na walne zgromadzenie członków (...) w N. w dniu 27.10.2008 r. karta 245 akt,

zeznania świadka pozwanego S. P. karta 253-254 akt (02:58:09 nagrania),

zeznania świadka B. L. karta 251-252 akt (01:49:35 nagrania),

Powyższa uchwała została podjęta jednogłośnie. Za ustawą głosowało 16 obecnych na zebraniu członków, w tym żona powoda T. D. (2), która na mocy tej uchwały nabyła z bonifikatą użytki rolne. Przedmiotowa uchwała nie została zaskarżona.

O podjęciu uchwały było wiadomo wśród lokalnej społeczności, członkowie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej, którzy nabyli nieruchomości na korzystnych warunkach mówili o tym w środowisku sąsiedzkiem.

dowód: uchwała nr 1/2/9/2008 r. Walnego Zgromadzenia Członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w N. z dnia 27.10.2008 r. karta 194-197 akt,

lista obecnych i zawiadomionych na walne zgromadzenie członków (...) w N. w dniu 27.10.2008 r. karta 245 akt,

zeznania pozwanego S. P. karta 253-254 akt (02:58:09 nagrania),

zeznania świadka B. L. karta 251-252 akt (01:49:35 nagrania),

zeznania świadka C. K. karta 249 akt (00:23:43 nagrania),

zeznania świadka T. K. karta 249-250 akt (00:38:51 nagrania),

zeznania świadka F. W. karta 249 akt (00:49 nagrania),

zeznania świadka L. B. karta 250-251 akt (01:01:30 nagrania),

zeznania świadka J. W. karta 251 akt (01:37:08 nagrania),

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, których prawdziwość i wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a które również w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości. Ponadto Sąd oparł się na osobowych źródłach dowodowych w postaci zeznań świadków: C. K., T. K., F. W., L. B., J. W., B. L., które zasługiwały na walor wiarygodności, jak również na zeznaniach słuchanego w charakterze pozwanego Prezesa Zarządu Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...), którym również Sąd dał wiarę. W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z art. 302 § 1 k.p.c. gdy z przyczyn natury faktycznej lub prawnej przesłuchać można co do okoliczności spornych jedną tylko stronę, sąd oceni, czy mimo to należy przesłuchać tę stronę, czy też dowód ten pominąć w zupełności. Sąd postąpił tak samo, gdy druga strona lub niektórzy ze współuczestników nie stawili się na przesłuchanie stron lub odmówili zeznań. W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd postanowił przesłuchać wyłącznie stronę pozwaną, pomijając dowód z przesłuchania powoda T. D. (1), który pomimo prawidłowego wezwania i poinformowania o procesowych skutkach niestawiennictwa bez usprawiedliwienia nie stawiał się na wyznaczony termin rozprawy.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, iż Walne Zgromadzenie Członków(...) w N. w dniu 27 października 2008 r. podjęło uchwałę nr 1/2/9/2008 w sprawie: sprzedaży członkom spółdzielni gruntów/ziemi/stanowiących jej własność, na mocy której uprawnionymi do kupna tych gruntów na określonych w uchwale zasadach byli jedynie ówcześni członkowie Spółdzielni. Niewątpliwie także w tymże czasie powód nie był już członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w N., gdyż już w 2002 r. na mocy uchwały nr 1/7/7/2002 Walnego Zgromadzenia Członków (...) w N. został skreślony z listy członków. Żadna ze stron nie podnosiła także, aby wskazane uchwały Walnego Zgromadzenia Spółdzielni zostały zaskarżone.

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do natomiast do oceny, czy w wyniku podjęcia przez (...) w N. uchwały Nr 1/2/9/2008 doszło do wyrządzenia powodowi szkody w wysokości 50.000,00 zł, za którą odpowiedzialność ponosi stron pozwana. Powód podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej upatrywał w podjęciu przez organ (...) w N. uchwały, na mocy umożliwiono wyłącznie członkom Spółdzielni zakup na preferencyjnych warunkach nieruchomości stanowiących własność (...) w N., z pominięciem takiego uprawnienia na rzecz byłych członków Spółdzielni.

Zgodnie z treścią art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Przesłankami odpowiedzialności na podstawie tego przepisu są: szkoda, zawinione i bezprawne zachowanie się sprawcy szkody oraz normalny związek przyczynowy między takim zachowaniem się a szkodą. Odnosnie winy dominuje stanowisko wskazujące dwa znamiona czynu – przedmiotową i podmiotową niewłaściwość postępowania – i ograniczające pojęcie winy do elementu kwalifikującego zachowanie szkodzące wyłącznie z uwagi na cechy podmiotowe sprawcy. Niewłaściwość przedmiotowa – bezprawność, stanowi w konsekwencji przesłankę uznania zachowania za zawinione, ponieważ jako zawinione mogą być kwalifikowane wyłącznie zachowania bezprawne. W polskim prawie nie został określony powszechny, ogólny obowiązek powstrzymania się od wyrządzania szkody (por. W. Czachórski (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 534). Ustalenie bezprawności zachowania polega na zakwalifikowaniu czynu sprawcy jako zakazanego, na podstawie norm określonych przez system prawny. Ustawodawca w przepisie art. 415 k.c. nie wskazuje zakresu tych norm. Doktryna i judykatura, wyznaczając bardzo szeroki zakres pojęcia bezprawności, kieruje się głównie dążeniem do zapewnienia naprawienia szkody w sytuacjach, gdy została ona wyrządzona zachowaniami powszechnie uznawanymi za naganne. Stąd za bezprawne należy kwalifikować czyny zakazane przez przepisy prawne obowiązujące w Polsce, bez względu na ich źródła (Konstytucja RP lub inne ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia, akty prawa miejscowego). Normy postępowania zrekonstruowane na podstawie tych przepisów muszą mieć charakter abstrakcyjny, nakładając powszechny obowiązek określonego zachowania, a więc nakazując lub zakazując generalnie oznaczonym podmiotom określonych zachowań w określonych sytuacjach. Mogą to być normy prawa cywilnego lub jakiegokolwiek innej gałęzi prawa, jeżeli ustanawiają obowiązki o charakterze powszechnym, a nie tylko w ramach stosunku prawnego łączącego strony (np. zobowiązanie, stosunek pracy).

W sferze działalności osób prawnych odpowiednikiem art. 415 k.c. jest przepis art. 416 k.c., stosownie do którego osoba prawna jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej z winy jej organu. Jak wynika z powołanego przepisu, podstawą przypisania odpowiedzialności na podstawie art. 416 k.c. jest dopuszczenie się czynu niedozwolonego przez osobę, która została powołana jako piastun organu. Chodzi zawsze o osobę fizyczną, prawidłowo powołaną jako organ jednoosobowy lub wchodzącą w skład organu kolegialnego, a jeżeli w skład organu wchodzi osoba prawna, chodzi o osobę fizyczną należycie umocowaną w ramach struktury tej osoby prawnej albo przez tę osobę prawną. Określona w treści art. 416 k.c. zasada, że odpowiedzialność osoby prawnej związana jest z winą organu, oznacza konieczność ustalenia bezprawnego i zawinonego charakteru zachowania piastuna organu. Osoba prawna odpowiada zatem za wszelkie działania lub zaniechania swoich organów wyrządzających szkodę. Mogą to być zarówno czynności prawne, jak i czynności faktyczne; czynności prawne mogą być rozumiane ściśle albo jako czynności o charakterze organizacyjnym (np. uchwały organu), natomiast czynności faktyczne to czynności realizowane przez organ w granicach ustawowych lub statutowych kompetencji.

Przechodząc do merytorycznej oceny zgłoszonego żądania, na wstępie wskazać należy, iż stosownie do art. 11 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, Spółdzielnia jest osobą prawną, która nabywa osobowość prawną z chwilą wpisania jej do Krajowego Rejestru Sądowego. Skoro zatem pozwanej przysługuje osobowość prawną, ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej w ramach reżimu odpowiedzialności deliktowej strona powodowa mogłaby domagać się w oparciu o przepis art. 416 k.c. Przy czym dla przyjęcia odpowiedzialności osoby prawnej za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym na podstawie wskazanego przepisu muszą być spełnione następujące przesłanki: szkoda musi zostać wyrządzona przez organ osoby prawnej; organ osoby prawnej wyrządzającej szkodę musi działać w ramach swych uprawnień, organowi osoby prawnej należy przypisać winę, a między czynnościami organu osoby prawnej i szkodą musi zachodzić normalny związek przyczynowy.

W świetle zaproponowanego materiału dowodowego, w ocenie Sądu powód nie wykazał, aby (...) w N. z winy swojego organu, czynem niedozwolonym wyrządziła T. D. (1) jakąkolwiek szkodę. W tym miejscu podkreślenia wymaga, iż w sprawach cywilnych rzeczą Sądu nie jest zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzania z urzędu dowód zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla

rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która wywodzi z faktów skutki prawne (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r. I CKU 45/96).

Analizując przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej w trybie przepisu art. 416 k.c. po pierwsze stwierdzić należy, iż w sprawie nie wykazano winy po stronie organu pozwanej osoby prawnej. Wbrew bowiem twierdzeniom powoda, domagając się zasądzenia odszkodowania w deliktowym reżimie odpowiedzialności, poszkodowany nie może powoływać się na domniemanie winy, ponieważ przepisy odpowiedniego tytułu (VI) księgi trzeciej Kodeksu cywilnego takiego domniemania nie ustanawiają. Na gruncie reżimu odpowiedzialności odszkodowawczej nie ma zatem możliwości automatycznego przyjęcia winy, na co wadliwie powołuje się strona powodowa. Niezbędne jest wykazania winy organu pozwanej osoby prawnej jako przesłanki warunkującej uwzględnienie roszczenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2005 r., I CK 662/04), czemu zdaniem Sądu strona powodowa nie uczyla zadość.

W ustalonym stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy działaniu organu (...) w N. nie sposób przypisać cech bezprawności, a w konsekwencji także i winy. Zgodnie z art. 35 § 1 pkt 1 ustawy Prawo Spółdzielcze oraz § 28 i § 30 statutu(...)w N., uchwalonego przez Walne Zgromadzenie Członków w dniu 29 października 1999 r. walne zgromadzenie jest organem spółdzielni, do którego wyłącznej właściwości należy m.in. podejmowanie uchwał w sprawie nabycia i obciążenia oraz zbycia nieruchomości, zbycia zakładu lub innej wyodrębnionej jednostki organizacyjnej.

Działając zatem w ramach swoich kompetencji, na podstawie obowiązujących przepisów, Walne Zgromadzenie (...)w N. podjęło w dniu 27 października 2008 r. uchwałę nr 1/2/9/2008 r w sprawie: sprzedaży członkom spółdzielni gruntów/ziemi/stanowiących jej własność. Na mocy tejże uchwały sprzedaży podlegało ogółem 300,89 ha użytków rolnych położonych na terenie N., K. i L., a będących własnością Spółdzielni, z tym że prawo kupna gruntów przysługiwało tylko osobom będącym członkami Spółdzielni w dniu jej podejmowania, w tym emerytom i rencistom. Przedmiotowa uchwała nie została zaskarżona, a w toku postępowania nie zostało również wykazane, aby podjęta została niezgodnie z przepisami ustawy Prawo Spółdzielcze lub innych ustaw, z postanowieniami Statutu, aby godziła w interesy Spółdzielni lub miała na celu pokrzywdzenie jej członka. Wręcz przeciwnie, zastrzeżenia uchwały dotyczące jej zakresu podmiotowego pozostają zgodne z postanowieniami statutu. Otóż w § 60 pkt 5 statutu Spółdzielni / uchwalonego uchwałą nr V/10/1/99/ wprost zastrzeżono, iż Walne Zgromadzenie Spółdzielni może podjąć uchwałę o sprzedaży członkom Spółdzielni części gruntów rolnych, stanowiących własność Spółdzielni. W takim przypadku będą one stanowić wkład gruntowy danego członka wniesiony do Spółdzielni do wspólnego użytkowania, z którego tytułu członek ma prawo do renty gruntowej w wysokości obowiązującej w Spółdzielni.

Oczywistym jest, że uchwały Walnego Zgromadzenia Spółdzielni dotyczą przed wszystkim spraw związanych z działalnością Spółdzielni oraz jej członków, konsekwencją czego jest ich wiążący charakter wyłącznie w stosunku do członków Spółdzielni, nie zaś również w stosunku do innych osób znajdujących się poza strukturą tejże osoby prawnej, w szczególności osób będących uprzednio takimi członkami. Tym samym jako niezrozumiałe jawią się zarzuty powoda, który nie będąc już – zgodnie z własną wolą - członkiem Spółdzielni domaga się objęcia go uprawnieniami wynikającymi z konkretnej uchwały pojętej przez organ Spółdzielni.

W podjęciu przez umocowany organ, w ramach posiadanych kompetencji, zgodnej z prawem uchwały z dnia 27 października 2008 r. nr 1/2/9/2008 o sprzedaży nieruchomości wyłącznie na rzecz członków pozwanej Spółdzielni, Sąd nie dopatrył działania naganego, sprzecznego z zasadami współżycia społecznego lub dobrymi obyczajami. Powód nie wykazał, aby podjęcie przedmiotowej uchwały miało być sprzeczne z normami moralnymi powszechnie akceptowanymi w całym społeczeństwie lub grupie społecznej, nakazującymi lub zakazującymi określonego zachowania. Wskazać należy, iż odwołanie się do zasad współżycia społecznego oznacza odwołanie się do idei słuszności w prawie i do powszechnie uznawanych wartości w kulturze naszego społeczeństwa, a przez zasady współżycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2001 r., I CKN 458/00, nie publ., z dnia 28 listopada 2001 r., IV CKN 1756/00, nie publ., z dnia 6 stycznia 2009 r., I PK 18/08, OSN 2010, nr 13-14, poz. 156, z dnia 16 czerwca 2009 r., I CSK 522/08, nie publ., z dnia 23 maja 2013 r., IV CSK 660/12, nie publ.).

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem T. D. (1), jakoby wykonywanie przez Spółdzielnię jej statutowego prawa polegającego na dysponowaniu swoim własnym majątkiem pomiędzy swoimi członkami, było sprzeczne z dobrymi obyczajami, stanowiło nadużycie jej praw podmiotowych i w konsekwencji pozostawało bezprawne. Nie ulega wprawdzie wątpliwości, iż będąc członkiem Spółdzielni poprzez pracę powód przyczyniał się w pewien sposób do powiększania jej majątku, co zresztą należało do jego obowiązków. Zgodnie bowiem § 12 statutu członkowie Spółdzielni obowiązani są do pomnażania dochodu Spółdzielni oraz uczestnictwa w realizacji jej zadań statutowych, zaś w myśl § 49 statutu zdolny do pracy członek Spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w Spółdzielni. Z tytułu członkostwa i wykonywanej pracy powodowi jako członkowi Spółdzielni przysługiwały jednakże określone uprawnienia, między innymi prawo uczestnictwa w podziale dochodu Spółdzielni, prawo do urlopu, możliwość korzystania z urządzeń, usług i świadczeń Spółdzielni, nabywania na ustalonych zasadach produktów wytwarzanych przez Spółdzielnię. Natomiast utrata członkowska, zgodnie z własną wolą, w ocenie Sądu nie rodzi, poza przewidzianymi wprost w takim przypadku uprawnieniami, żadnych dodatkowych i szczególnych praw lub roszczeń. Z chwilą utraty członkostwa w Spółdzielni powód przestał być objęty strukturą tejże osoby prawnej, a w konsekwencji nie przysługują mu w stosunku do Spółdzielni zarówno żadne prawa, jak i obowiązki, w szczególności jako były członek powód nie ma prawa do udziału w dochodzie Spółdzielni, ale z drugiej strony nie uczestniczy także w pokrywaniu jej strat, co stanowi obowiązek członków. Tym samym umożliwienie członkom Spółdzielni nabycia na preferencyjnych warunkach nieruchomości stanowiących majątek (...) w N., z pominięciem takiej możliwości dla innych osób, w tym osób będących uprzednio członkami Spółdzielni, nie sposób uznać za działanie bezprawne.

Niezależnie od tego wskazać należy, iż w orzecznictwie wyrażony został także pogląd, iż zachowanie się sprzeczne z zasadami współżycia społecznego lub dobrymi obyczajami nie może być samo przez się uważane za bezprawne z punktu widzenia odpowiedzialności przewidzianej w art. 415 k.c., jeżeli jednocześnie nie stanowi naruszenia bezwzględnie obowiązującego przepisu prawa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2012 r. V CSK 501/11, LEX nr 1243100).

Ponadto słusznie zarzuca pozwany, iż w przedmiotowej sprawie nie wykazano ani zaistnienia szkody, ani też jej ewentualnej wysokości. Przepis art. 361 § 2 k.c. wyznacza zakres obowiązku odszkodowawczego. W granicach określonych adekwatnym związkiem przyczynowym, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Strata (*damnum emergens*) obejmuje zmniejszenie aktywów lub zwiększenie pasywów poszkodowanego, a więc rzeczywisty uszczerbek w majątku należącym do niego w chwili zdarzenia, za które odpowiedzialność została przypisana oznaczonemu podmiotowi. Natomiast utracone korzyści (*lucrum cessans*) obejmują tę część majątku poszkodowanego, o którą się jego aktywa nie powiększyły lub pasywa nie zmniejszyły, a skutek ten nastąpiłby, gdyby nie owe zdarzenie sprawcze, za które odpowiedzialność została przypisana oznaczonemu podmiotowi (np. utrata zarobków, utrata spodziewanego zysku z zamierzonych transakcji handlowych, utrata korzyści z władania rzeczą). Ustalenia istnienia i wielkości szkody dokonuje się za pomocą metody dyferencyjnej (różnicowej), która nakazuje przyjąć za szkodę różnicę między rzeczywistym stanem dóbr poszkodowanego z chwili dokonywania ustaleń, a stanem hipotetycznym, jaki istniałby, gdyby do zdarzenia sprawczego nie doszło. Jej cechą charakterystyczną jest uwzględnienie wszelkich następstw określonego zdarzenia dla majątku poszkodowanego, a więc nie tylko bezpośrednich skutków dla poszczególnych dóbr, ale i dalszych konsekwencji dla wszelkich dóbr składających się na majątek poszkodowanego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszego postępowania jednocześnie podkreślenia wymaga, iż należy wyraźnie ograniczyć szkodę w postaci utraconego zysku, od sytuacji, w której dochodzi jedynie do utraty samej szansy uzyskania określonej korzyści majątkowej. O wystąpieniu szkody w postaci *lucrum cessans* decyduje wysoki, graniczący z pewnością stopień prawdopodobieństwa uzyskania określonych korzyści, gdyby nie wystąpiło zdarzenie uznane za przyczynę szkody (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2011 r., I CSK 598/10). Skoro zatem uchwała (...) jedynie umożliwia nabycie nieruchomości, nie nakładając w istocie żadnego obowiązku dokonania zakupu, to tym samym - nawet przy objęciu uprawnieniem także i powoda- decyzja w tymże zakresie uzależniona

byłaby wyłącznie od jego autonomicznej woli, wobec czego nie można z pewnością ustalić, iż T. D. (1) z tego uprawnienia faktycznie by skorzystał.

Co ważniejsze, okoliczność podjęcia przez Walne Zgromadzenie uchwały o sprzedaży nieruchomości, treść teje uchwały, jej warunki, dodatkowe zastrzeżenia oraz wysokość ustalonej bonifikaty pozostawały ze sobą w ścisłym związku, a odpadnięcie lub zmiana któregokolwiek z zastrzeżeń uchwały mogłaby bezpośrednio wpływać na jej kształt, a nawet na samą dopuszczalność jej podjęcia. Zauważyć bowiem trzeba, iż możliwość zakupu sprzedawanych z bonifikatą użytków rolnych będących własnością Spółdzielni przysługiwała tylko osobom będącym członkami Spółdzielni w dniu jej podejmowania, albowiem z chwilą przejścia prawa własności nabytego gruntu na członka, grunt ten stanowił wkład gruntowy tegoż członka w (...). Ponadto nabyty od Spółdzielni grunt, stanowiący w niej wkład gruntowy i przez nią używany nie mógł być ze Spółdzielni wycofany przed upływem 5 lat od daty jego nabycia, a w razie jednak odpłatnego przeniesienia prawa własności tego wkładu gruntowego na osobę trzecią, Spółdzielni przysługiwało prawo pierwokupu, po cenie /wartości wolnorynkowej.

Jak zatem wynika z treści kwestionowanej uchwały, zastrzeżenie wyłącznie dla członków Spółdzielni według stanu na dzień podjęcia uchwały, możliwości zakupu nieruchomości wiązało się ze szczególnymi zasadami tego zakupu, w tym zwłaszcza z koniecznością zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego dalszego funkcjonowania (...) w N.. Otóż grunt - pomimo jego faktycznej sprzedaży - pozostawał w dalszym ciągu w użytkowaniu Spółdzielni jako wkład gruntowy, wprowadzono ponadto zastrzeżenia odnośnie terminu wycofania gruntu ze Spółdzielni i związane z tym dodatkowe rozliczenia, zastrzeżono prawo pierwokupu nieruchomości. Ograniczenie w nabyciu nieruchomości poprzez zastrzeżenie prawa wyłączenie na rzecz aktualnych członków, niewątpliwie wpływało także na wysokość zastosowanej bonifikaty oraz przyjęty sposób rozliczenia należności z tytułu zakupu nieruchomości gruntowych – członkom z tytułu wkładu do Spółdzielni w postaci zakupnej ziemi przyznano prawo do renty gruntowej. Całokształt postanowień uchwały, jej założenia, cele, wprowadzone zastrzeżenia jednoznacznie wskazują, iż jej realizacja w przyjętym kształcie nie byłaby możliwa i dopuszczalna przy odmiennym ukształtowaniu jej zakresu podmiotowego. Zarówno z punktu widzenia powszechnie obowiązujących przepisów, postanowień statutu, jak i dalszej działalności Spółdzielni jako podmiotu prowadzonego działalność w postaci wielorodzinnego gospodarstwa rolnego, podjęcie uchwały o sprzedaży nieruchomości w brzmieniu jak z dnia 27 października 2008 r. przy dodatkowym uwzględnieniu podmiotów spoza struktury organizacyjnej osoby prawnej nie byłoby możliwe. W tym stanie rzeczy nie znajduje potwierdzenia stanowisko powoda o niewątpliwym zaistnieniu szkody i jej wysokości.

Odnosząc się z kolei do postanowienia w przedmiocie oddalenia wniosków dowodowych zgłoszonych przez stronę powodową w piśmie procesowym z dnia 01 lipca 2016 r. /karta 220-221 akt/, zdaniem Sądu zawnioskowane dowody nie były nieprzydatne dla stwierdzenia podnoszonych przez powoda okoliczności dotyczących powstania szkody i jej ewentualnej wysokości, a tym samym nie mogły mieć znaczenia dla rozstrzyganej sprawy, zaś ich przeprowadzenie prowadziłoby wyłącznie do przedłużenia postępowania. I tak przykładowo przeprowadzenie dowodu z akt księgi wieczystej lub dokumentów dotyczących sprzedaży nieruchomości nie mogło mieć znaczenia dla stwierdzenia okoliczności powstania szkody, a tym bardziej jej wysokości. W oparciu o zgłoszone źródła dowodowe nie było możliwości stwierdzenia okoliczności podnoszonych przez powoda.

Reasumując powyższą część rozważań, w ocenie Sądu powód, pomimo ciążącego na nim ciężaru dowodowego, nie wykazał zaistnienia po stronie pozwanej przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej stypizowanych w treści przepisu art. 416 k.c., co w konsekwencji uniemożliwia uczynienie zadość zgłoszonemu w pozwie żądaniu.

N. od dokonanej przez Sąd oceny w zakresie braku przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, wskazać należy, iż słusznie podnosi pozwany zarzut upływu trzyletniego terminu przedawnienia roszczenia, a to z tego względu, iż uchwała, z której podjęciem powód wiąże szkodę, uchwalona została dnia 27 października 2008 roku, zaś powództwo w sprawie wytoczono dopiero dnia 25 maja 2015 r. (data oddania pozwu w placówce pocztowej operatora publicznego, karta 8 akt).

Zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Wbrew twierdzeniom strony powodowej, w oparciu o całokształt dowodów, jak również kierując się zasadami logicznego myślenia i doświadczenia życiowego nie sposób uznać, aby o uchwale powód miał dowiedzieć się dopiero „niedawno”. Wprawdzie faktycznie T. D. (1) osobiście nie był obecny przy podejmowaniu uchwały o sprzedaży nieruchomości, jednakże biorąc pod uwagę, iż w podejmowaniu uchwały brała udział jego żona, z którą w tym czasie powód wspólnie zamieszkiwał i która na mocy tejże uchwały sama nabyła od Spółdzielni nieruchomości, trudno przyjąć brak jego wiedzy o uchwale bezpośrednio po jej podjęciu. Ponadto, jak wynika z zeznań świadka L. B. /karta 250, 01:10:03 nagrania/ po Walnym Zgromadzeniu widzieli oni geodetę dzielącego pola, a w lokalnym środowisku mówiono, że będzie podział nieruchomości Spółdzielni. Co więcej, po zakupie nieruchomości członkowie (...) mówili o korzystnym zakupie ziemi, wśród lokalnej społeczności, która nie jest duża, było o tym wydarzeniu głośno, co potwierdzają zeznania świadków C. K., L. B., J. W. oraz zeznania słuchanego w charakterze pozwanego S. P..

Powołując się na zachowanie terminu do przymusowego egzekwowania dochodzonego roszczenia, powód winien przedmiotową okoliczność udowodnić, czego zdaniem Sądu nie uczynił. W szczególności zauważyć należy, iż powód nie sprecyzował nawet kiedy w istocie miał dowiedzieć się o kwestionowanej uchwale, podając jedynie w pozwie, iż dowiedział się o niej „niedawno”. Twierdzenia pozwu nie zostały w jakikolwiek sposób w tymże zakresie sprecyzowane, co biorąc pod uwagę pozostały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, jak i zasady logicznego myślenia i doświadczenia życiowego uzasadniało uwzględnienie zgłoszonego zarzutu przedawnienia.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania uzasadnia przepis art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona, która przegrała sprawę, jest obowiązana zwrócić przeciwnikowi poniesione przez niego koszty procesu. Podkreślenia wymaga, iż T. D. (1) został zwolniony od kosztów sądowych w niniejszej sprawie w całości, co jednakże nie zwalnia go od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi (art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych). Ponadto sama okoliczność zwolnienia od kosztów sądowych nie uzasadnia na podstawie art. 102 k.p.c. odstępstwa od ogólnej zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Odstąpienie od obciążenia kosztami może nastąpić wyłącznie w przypadkach szczególnie uzasadnionych, których zaistnienie w niniejszej sprawie nie zostało wykazane.

Na zasądzoną od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417,00 zł składa się: kwota 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwota 2.400,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Na podstawie §2 pkt 3 i § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, przyznano adwokat A. D., prowadzącej Kancelarię Adwokacką w O., od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Głębzcycach kwotę 2.952,00 zł, w tym kwotę 552,00 zł podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu sądowym.

Nieuiszczone koszty sądowe w postaci opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód został zwolniony, na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ponosi Skarb Państwa.

Mając na względzie powołane okoliczności, na podstawie wskazanych przepisów, orzeczono jak w sentencji wyroku.